

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
 - ก. ฐานที่ตั้งที่เกิดของอักษรจะมี.....คือ.....ฯ
 - ข. พยัญชนะที่มีเสียงก้องเรียกว่าได้แก่พยัญชนะ.....ฯ
๒. จงตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. ในสระสนธิ อาเทโส มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
 - ข. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. คัพพ์เช่นไรเรียกว่าอภัยคัพพ์ ฯ
 - ข. นิบาตต่อไปนี้บอกอะไร เสว, พหิทฺฐา, อิว, น, สเจ ฯ
๔. บุรุษในอาชยาดมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ จะทราบบุรุษได้ต้องอาศัยอะไร ฯ จงเขียนวิภัติหหมวด อัชชัตตนิ เฉพาะฝ่ายปรัสบทมาดู ฯ
๕. คัพพ์เช่นไรชื่ออิกรณสาธนะ ฯ และสาธนะนี้ทำนบัญญัติให้แปลว่าอย่างไร ฯ รูปวิเคราะห์ ต่อไปนี้เป็นรูปและสาธนะอะไร
 - ก. ทุกฺเชน รกฺขียตฺติ ทฺรภฺชํ ฯ
 - ข. วินฺตติ เตนาคิ วินโย ฯ
๖. จงบอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้
 - ก. ฌาณํ จกฺขุ อิว ฌาณจกฺขุ ฯ
 - ข. พนฺธนา มุตฺโต พนฺธนมุตฺโต (สตุโต) ฯ
 - ค. ชิวฺสฺส ยตฺตโก ปริจฺเจโท ยาวชิวํ ฯ
 - ฌ. วิโต ราโค ยสฺมา โส วิตราโค (ภิกฺขุ) ฯ
 - ง. นตฺถิ ตสฺส ปฺตฺตาติ อปฺตฺตโก ฯ
๗. ในสมุหัตถิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ทฺวาทฺสี, ปญฺญา, โทสลฺลํ ลงปัจจัยอะไร ในตฺถิตไหน ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
 - ก. ฐานที่ตั้งที่เกิดของอักษระมี ๖ คือ กณฺโฬ คอ, ตาลุ เพตาน, มุฑธา คีระกะกีว่า ปุมเห็งอก กีว่า, หนโต ฟน, โฏฏโจ ริมฝิปาก, นาลิกา จมูก ฯ
 - ข. พยัญชนะที่มีเสียงก้องเรียกว่า โสสะ ได้แก่พยัญชนะที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ค ฉ ง, ช ฉ ญ, ฑ ฉ ณ, ฑ ฐ ฑ, พ ภ ม, และ ย ร ล ว ห ฬ, ๒๑ ตัวนี้ เป็น โสสะ ฯ
๒. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. ในสระสนธิ อาเทโส มี ๒ คือ แปลงสระเบื้องหน้า ๑ แปลงสระเบื้องหลัง ๑ ฯ
 - ข. ในนิคคหิตสนธิได้สนธิกริโยปกรณ์ ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑ อาคโม ๑ ปกติ ๑ ฯ
๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้
 - ก. ศัพท์อีกจำพวกหนึ่ง จะแจกด้วยวิภัติทั้ง ๗ แปลงรูปไปต่าง ๆ เหมือนนามทั้ง ๓ ไม่ได้ คงรูปอยู่เป็นอย่างเดียว ศัพท์เหล่านี้ เรียกว่า อัพยยศัพท์ ฯ
 - ข. เสว นิบาตบอกกาล

พหิทฺฐา	นิบาตบอกที่
อิว	นิบาตบอกอุปมาอุปไมย
น	นิบาตบอกปฏิเสธ
สเจ	นิบาตบอกปริกัป ฯ
๔. บุรุษในอาชยาตมี ๓ คือ ประถมบุรุษ ๑ มัธยมบุรุษ ๑ อุตตมบุรุษ ๑ จะทราบบุรุษได้ ต้องอาศัยวิภัติ ฯ ได้เขียนวิภัติหมวดอัชชัตตนิ เฉพาะฝ่ายปรัสบท คือ

อักษัตตนิ

ป. อี	อุ
ม. โอ	ตุถ
อุ. อี	มฺหา ฯ

๕. ผู้ทำ ๆ ในที่ใด ศัพท์ที่เป็นชื่อของที่นั้น เป็นต้นว่า จาน ที่ตั้ง, ที่ยืน, อาสน์ ที่นั่ง, สยน์ ที่นอน ชื่อว่า อธิกรณสาธนะ อธิกรณสาธนะนี้ที่เป็นกัตตรูป แปลว่า "เป็นที่" ที่เป็นกัมมรูป แปลว่า "เป็นที่อันเขา" ฯ

- ก. ทุกฺเชน รกฺขียตฺติ ทูรกฺขํ ฯ เป็น กัมมรูป กัมมสาธนะ ฯ
- ข. วิเนติ เตนาติ วินโย ฯ เป็น กัตตรูป กรณสาธนะ ฯ

๖. ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

- ก. ชื่อ วิเสสโนปมบท กัมมชารยสมาส
- ข. ชื่อ ปัญฺจมีตฺตปฺริสสมาส
- ค. ชื่อ นิปาตปฺพทกะ อภัยยิภาวสมาส
- ฌ. ชื่อ ปัญฺจมีทพฺพิทิสมาส
- ง. ชื่อ น นพฺพทท พพฺพิทิสมาส ฯ

๗. ในสมุหัตถัทธิต มีปัจจัย ๓ ตัว คือ กณฺ, ณฺ, ตา ฯ
 ทฺวาทสึ ลง อี ปัจจัย ในปุรณตถัทธิต
 ปญฺญา ลง วนฺตุ ปัจจัย ในตทสสัตถิตถัทธิต
 โกสลลํ ลง ณฺย ปัจจัย ในภาวตถัทธิต ฯ